

מכות א

משנה א'

1. "פִּיצֵד הָעֵדִים נַעֲשִׂים זִמְמִין". הסבר !
כיצד מענישים עדים זוממין, כשלא מקיימים בהם דין רגיל של: "כאשר זמם"
2. ציין שני מקרים שעדים זוממין מקבלים מלקות (לא כשהעידו שחייב מלקות) ?
 1. כשהעידו על כהן שהוא בן של אשה גרושה או של חלוצה¹, וממילא הוא וזרעו² חללים - שפסולים לעבוד במקדש.
 2. כשהעידו על אדם שהרג בשגגה וחייב גלות³.
3. "מַעֲיִדִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁגִּרַּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כֶּתֻבָּתָהּ", (א) מדוע לא ישלמו את כל סכום הכתובה לבעל ? (ב) כמה ישלמו ?
(א) "שֶׁהָלֹא בֵּין הַיּוֹם וּבֵין לְמַחֵר סוּפוֹ לָתֵן לָהּ כֶּתֻבָּתָהּ", שהרי אם ימות או יגרשנה, יתן לאשה את כסף הכתובה, וממילא, יתכן שלא גרמו לו כל נזק בעדות זו.
(ב) ישלמו את השווי האמיתי של הכתובה כעת, שהוא: אומדין כמה כסף יתן אדם לאשה, תמורת הכתובה שלה, (כך שאם ימות הבעל או יגרשנה, ישלם הבעל ללוקח את סכום הכתובה במקום לאשה, ואם תמות האשה יפסיד הלוקח את כספו שנתן לאשה), וסכום זה יתנו העדים-לבעל.
4. "מַעֲיִדִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיֵּב לְחַבְּרוֹ אֶלֶף זֶזַע עַל מְנַת לַתֵּן לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְהוּא אוֹמֵר מִכָּאן וְעַד עֶשֶׂר שָׁנִים. מה דין זוממיו ?
אומדין כמה אדם מוכן לשלם כדי שיאריכו לו את זמן פרעון החוב מ - 30 יום ל - עשר שנים, וכך ישלמו.

משנה ב-ג

5. נחלקו ר' מאיר וחכמים, אם עדים זוממין חייבים מלקות (מלבד דין "כאשר זמם"), ציין שני מקרים שבהם נחלקו ?
 1. כשזממו לחייב ממון: ר' מאיר מחייב גם מלקות, וחכמים אומרים כל המשלם אינו לוקה.
 2. כשזממו לחייב מלקות: ר' מאיר מחייב 80 מלקות וחכמים 40.
6. "מִשְׁלָשִׁין בְּמִמּוֹן", הסבר ! ומתי אין משלשין ?
כשזממו לחייב ממון, מחלקים את הסכום בין כל העדים. (כגון: שני עדים שזממו לחייב 100 שו, כל אחד משלם 50) אמנם, כשזממו לחייב מלקות, אין מחלקים את המלקות ביניהם אלא כל אחד מהעדים מקבל 40 מלקות.

משנה ד'

7. מה ההבדל בין עדים זוממין לעדים מוכחשים (במצאות ובדין) ?
עדים זוממין: "אין העדים נעשים זוממין עד שִׁיזְמּוּ אֶת עַצְמָן", עדים נעשים זוממין, רק אם הכת המזימה, מעידה על העדים עצמן - שעדים היו באותה שעה במקום אחר, ולא על העדות שהעידו העדים הראשונים.
עדים מוכחשים: כת ב' מעידה על העדות (המעשה) שהעידה כת א' (כגון שאמרו: לא הרג ראובן את שמעון). ואין כוח לכת אחת יותר מהשניה.
רק לעדים זוממין מקיימים: "וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם"

משנה ה'

8. "בָּאוּ אַחֲרֵיהֶם - וְהִזְמִימוּ, בָּאוּ אַחֲרֵיהֶם - וְהִזְמִימוּ", כמה כיתות עדים יכולה כת אחת להזים ?

¹ כהן אסור בגרושה ("ואשה גרושה מאישה לא יקחו") וכן נאסר עליו מדרבנן לשאת אשה שנפטרה מיבום ע"י חליצה. הכהן נעשה ע"י כך לחלל, ופסול הוא וזרעו בעבודה.
² אי אפשר לקיים בעדים כאשר זמם, שהלא גם אם הם כהנים אי אפשר לחלל את זרעם שכתוב: "וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם" - ולא לזרעו.
³ ובעונש גלות כתוב: "הוא ינוס", הוא ולא זוממיו.

לחכמים - אפילו מאה, **לר' יהודה** - "אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד", רק אם העידו על כת אחת - נאמנים, ואם הזימו עוד כיתות עדים, אינם נאמנים כלל, (גם על הראשונה).

משנה ו'

9. **"אין העדים זוממין נהרגין, עד שיגמר הדין", כיצד למדו חז"ל את הפסוקים: "כאשר זמם", "נפש בנפש" ?**

"כאשר זמם" - ולא כאשר עשה⁴ לאחריו, שאם כבר נהרג אין העדים נהרגים. **"נפש בנפש"** - רק אחר שנגמר דינו למיתה והרי הוא כהרוג, נעשים העדים לזוממין - ונהרגים.

משנה ז'

10. **"על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המית", ציין 4 דרשות שלמדו מהתוספת: "או שלשה עדים" שבפסוק !**

1. **ת"ק: או שלושה** - כמו שלשלושה יש כוח להזים שניים, כך לשניים יש כוח להזים שלושה, **עדים** - ואפילו להזים מאה.

2. **ר' שמעון: או שלושה** - כמו ששניים אינם נעשים זוממין עד שיהיו שניהם זוממים, כך שלושה לא יהיו זוממים עד שיזימו את שלושתם. **עדים** - ואפילו במאה עדים צריכים להזים את כולם כדי שיהיו זוממים.

3. **ר' עקיבא: או שלושה** - כמו שאת שני העדים הורגים, כך יהרגו גם את השלישי (אפילו שאינו מוסיף לעדות דבר), **עדים** - גם במאה עדים - יהרגו כולם.

4. **או שלושה** - כמו ששניים אם נפסל אחד מהעדים - העדות נפסלה, כך שלושה אם נפסל אחד מהעדים - כל העדות נפסלה. (אפילו שאינו מוסיף לעדות דבר). **עדים** - שאפילו במאה עדים, אם נפסל אחד - תפסל כל העדות.

משנה ח'

11. **שלשה עדים העידו על ראובן שחייב לחברו 200 זוז. אחד מהעדים נמצא קרוב או פסול. מה הדין ?**
לר' יוסי: תתקיים העדות בשני העדים האחרים.

לרבי: גם בדיני ממונות נפסלת כל העדות.

12. **בדיני נפשות, נפסלת כל העדות אם נמצא אחד מהם קרוב. מתי לא תפסל העדות ?**
כשהעד הפסול לא התרה, ולא התכוון כלל להעיד.

משנה ט'

13. **שתי כיתות עדים רואים עדות. באיזה מקרה נחשבות לכת אחת (ואם יפסל אחד יפסלו כולם) ?**
אם מקצת מכל כת, רואים זה את זה.

14. **שתי כיתות עדים רואים עדות. מתי, הוא (הנידון) וְהֵן (כת א' המוזמת) נִהְרָגִין וְהַשְּׂנִיָּה (כת ב') פְּטוּרָה ?**
אם לא ראו אלו את אלו, והרי נחשבות לשתי כיתות עדים, לכן הנידון יהרג בגלל עדותם של כת ב', וכת א' תִּקָּרַג כי רק היא הוזמה.

15. **מה נדרש מהמילים: "על פי שניים" ?**

שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התרגמן - שיהיו הדיינים מבינים את לשון העדים, ולא יצטרכו להעמיד מתרגם ביניהם.
לר' יוסי, צריך שיהיו העדים עצמם מְתָרְגִין בו.

משנה י'

16. **אדם נגמר דינו למיתה וברת. האם כשיתפס, או כשיעידו עליו שהתחייב מיתה, יתחילו את דינו מתחילה ? לא.**

17. מתי נקראת הסנהדרין "חובלנית" ?

לת"ק: אם הורגת אֶחָד ב- 7 שנים.

לר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: אֶחָד ל-70 שָׁנָה.

ר' טרפון ור' עקיבא אומרים, שאם הם היו בסנהדרין היו מרבים בחקירות ודרישות, כך שלא היו הורגים בה לעולם.

18. "רשב"ג אומר, אף הן (ר' עקיבא ור' טרפון) מרבין שופכי דמים בִּישְׂרָאֵל", כיצד ?

שאם בִּי"ד לא יהרגו, יראו שאין מענישים אותם, ויתרבו הרוצחים.

מכות ב

משנה א

19. הגדר, מהי שגגה אצל רוצח !

שלא התכוון כלל לעשות את המעשה שהביא לרציחה. שלא כמו בדיני שבת, ששם שוגג פרושו שלא ידע ששבת היום או לא ידע שהמעשה אסור, אולם התכוון לעשות את גוף המעשה.

20. רוצח בשגגה, כשהרג בדרך ירידה גולה, ושלא בדרך ירידה אינו גולה. מדוע ?

כשהרג בדרך ירידה גולה - מפני שהוא שוגג גמור. שלא בדרך ירידה אינו גולה - מפני שהוא שוגג הקרוב לאונס.

21. ציין הדוגמאות של "בדרך ירידה", ו - "שלא בדרך ירידה" ?

"בדרך ירידה" - הָיָה מְשַׁלֵּשׁ בְּחִבֵּית וְנָפְלָה, יוֹרֵד בְּסֵלֶם וְנָפַל עָלָיו,

"שלא בדרך ירידה" - מוֹשֵׁךְ בַּמַּעְגִּילָה וְנָפְלָה, דוֹלָה בְּחִבֵּית וְנֹפֶסֶק הַחֶבֶל וְנָפְלָה, עוֹלָה בְּסֵלֶם וְנָפַל עָלָיו.

22. "ונשל הברזל מן העץ". הסבר מחלוקת רבי וחכמים בלימוד הפסוק ?

רבי לומד, כאילו כתוב וְהִשִּׁיל⁵ הברזל, חתיכה מהעץ שחטב. לכן, אם ניתז חתיכה מהעץ והרגה - חייב, ואם הברזל עצמו נשל מהידית - פטור⁶.

חכמים לומדים, שהברזל נשל מן הידית. לכן אם נשל הברזל מהידית - חייב, ואם ניתז מן העץ המתבקע - פטור⁷.

משנה ב

23. הזורק אֶבֶן לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים וְהָרֶג, הָרִי זֶה גוֹלָה. באיזה רשות הרבים מדובר, ומתי פטור ?

ברשות הרבים, שעוברים בה רק לעיתים רחוקות.

ר' אליעזר בן יעקב אומר, שאם אחר שזרק את האבן הוציא האדם את ראשו ופגעה בו ומת - פטור, מפני שלמעשה היה שותף להריגת עצמו.

24. "וְאִשֶּׁר יָבֵא אֶת רֵעֵהוּ בִיעֵר לְחֹטֵב עֵצִים". מה נדרש מהפסוק ?

"בִּיעֵר" - רק במקום כמו יער שיש רשות גם למזיק וגם לניזק להכנס לשם (להוציא חצר פרטית).

"לְחֹטֵב עֵצִים" - רק כשהמזיק עסק במלאכת רשות כמו חטיבת עצים ביער, להוציא אֶב הַמִּכָּה אֶת בָּנוֹ (לחנכו), וְהָרַב הָרוֹדֵה אֶת תַּלְמִידוֹ, וְשָׁלַח בֵּית דִּין (כשמלקה), שעסקו בדבר מצוה.

משנה ג

25. הפל גולין על ידי יִשְׂרָאֵל וכו'. מה דין רוצח בשגגה לגבי גר תושב ?

ישראל שהרג גר תושב - פטור. גר תושב גולה רק כשהרג גר תושב.

26. מה דין סומא לגבי גלות ?

ת"ק פוטר, ור' מאיר מחייב.

⁵ כמו: "...וְנָשַׁל גוֹיִם רַבִּים מִפְּנֵיךְ הַחֲתִי וְהַגִּזְגִּשִׁי...." (דברים ז' א')

⁶ מפני ששוגג הקרוב למזיד הוא. (שהיה צריך לחזקה היטב)

⁷ והרי לא נהרג מכוחו של החוטב, אלא מכוח כוחו.

27. מי נחשב "שונא" את חבירו ?

שונא - שלא דיבר עימו 3 ימים בגלל שנאתו.⁸

28. מה דין השונא לגבי גלות ?

לת"ק: אינו גולה.

לרבי יוסי בר יהודה: נהרג, מפני שהוא כמועד (שודאי במזיד הרגו).

לרבי שמעון: אם ניכר שהרגו בשוגג - גולה, ואם לא ניכר שהרגו בשוגג - אינו גולה.

(כגון: המשלשל בחבית: אם נקרע החוט באמצע - גולה, נפל החוט מידו - אינו גולה, שמסתמא הרגו במזיד).

משנה ד'

29. ממת 3 ערי המקלט שבעבר הירדן היו קולטות את הגולים ?

מזמן שהופרשו 3 הערים שבא"י. שנאמר: "שש ערי מקלט תהינה" - עד שיהיו ששתן קולטות כאחד.

משנה ה'

30. כיצד היו מסייעים לרוצח במנוסתו ?

1. תכין לך הדרך - מתקנים ומסמנים הדרכים לעיר המקלט.

2. מלווים אותו שני ת"ת, שיפייסו את גואל הדם, אם יבוא להרגו בדרך לפני שמגיע לעיר מקלט.⁹

ר' מאיר מוסיף שגם הרוצח בעצמו, מדבר אליו ומפייסו.

משנה ו'

31. איזה רוצח חייב לנוס מיד אל עיר מקלט ?

לר' יוסי בר יהודה - כל רוצח¹⁰, בין מזיד ובין שוגג. חכמים חולקים, כפי שראינו במשניות הקודמות.

32. הגולה נשאר בעיר המקלט עד מות הכה"ג. איזה כה"ג מחזיר את הרוצח ?

לת"ק: כה"ג שנמשח בשמן, או כה"ג מרובה בגדים בלי משיכה בשמן, או סגן הכה"ג שממלא את מקומו של כה"ג שנפל בו מום או נטמא

לר' יהודה: גם כהן משוח מלחמה.

33. מדוע היו אמותיהן של כהנים, מספקות לגולים מחיה וכסות ?

כדי שלא יתפללו על בגניהם וימותו.

34. רוצח שחייב גלות. כיצד יתכן, שנפטר ממנה לפני שהגיע לעיר מקלט ?

בכל אופן, רק מיתתו של הכה"ג, שהיה ממונה בשעת הגמר דין של הרוצח, מחזירה את הרוצח לביתו.

לכן, אם מיד אחר גמר הדין, מת הכה"ג, אפילו שעדיין לא הגיע לעיר המקלט - יכול לשוב לביתו. מפני שמזמן גמר הדין, נחשב כבר כגולה.

משנה ז'

35. מי לא יכול לצאת לעולם מעיר מקלט ?

רוצח, שבזמן גמר דינו לא היה כה"ג כלל. ממילא, גם מי שרצח כה"ג, וגם כה"ג שרצח.

36. "אשר נס שמה", מה נלמד מהפסוק ?

⁸ סנהדרין ג,ה.

⁹ בדרך אל עיר המקלט, אסור לגואל הדם להרוג את הרוצח (רק אם יצא מעיר המקלט מותר להרגו). אמנם אם הרגו - פטור.

¹⁰ "וכי יהיה איש שגא לרעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ונמת ונס אל אחת הערים האלו". ועוד: "והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו", שבתחילה נס אל העיר ומשם לקחו אותו למשפט, לברר את דינו.

שְׁמָה - שָׁם תִּהְיֶה דִּיכְתּוֹ, שָׁם תִּהְיֶה מִיתָתוֹ, שָׁם תִּהְיֶה קְבוּרָתוֹ. ואסור לרוצח לצאת לשום ענין.

37. רוצח שיצא מחוץ לתחום לעיר. מי יכול להרגו ?

לר' יוסי הגלילי: מִצָּנָה לגואל הַדָּם להרגו, ורְשׁוּת בֵּיד כָּל אָדָם.

לר' עקיבא: רְשׁוּת לגואל הַדָּם להרגו, וְכָל אָדָם שֶׁהָרְגוּ - פֶּטוּר אֲבָל אֲסוּר.

38. אילן שעיקרו בתוך תחום העיר, ונוף האילן מחוץ לתחום. האם נחשב הרוצח שתחת הנוף בתוך העיר ?

כן. "הַכֹּל הוֹלֵךְ (אפילו) אַחֲרֵי הַנוֹף". אם או העיקר או הנוף בתוך העיר, נחשב כל האילן כבתוך התחום.

39. רוצח גלה לעיר מקלט, ושוב רצח בשגגה. מה דינו ?

גולה משכונה לשכונה¹¹. בן לוי שהרג - גולה לעיר מקלט אחרת.

משנה ח'

40. "וזה דבר הרוצח". מה נלמד מהפסוק ?

שֶׁאִם רָצוּ אֲנָשִׁי הָעִיר לִכְבְּדוֹ, יֹאמְרוּ לָהֶם: "רוצח אני", ואחר הדיבור האחד הזה, אם אעפ"כ רצו לכבדו - מותר.

(במשנה ה' למד ר' מאיר מהפסוק, שגם הרוצח עצמו יאמר לגואל הדם דברי פיוס, שלא יהרגו לפני שמגיע לעיר מקלט).

41. האם חייבים לספק לגולים מקום לגור בחינם ?

לר' יהודה: היו נותנים שכר ללויים¹². לר' מאיר: בחינם.

42. גולה ששב לעירו. האם חוזר לשררה שהחזיק בה לפני שגלה ?

לר' מאיר: חוֹזֵר לְשִׁכְרָה שֶׁהָיָה בָּהּ. לר' יהודה: לא חוֹזֵר.

מכות ג

משנה א'

43. "וְאֵלֹהֵי הַלֹּקִּין".

האם רק אלו שנמנו לוקין ?

לא. רק הלוקין, שיש בהם איזה צד חידוש - נמנו כאן.

44. האם העובר על איסורי עריות - לוקה ?

הבא על עריות שענשם מיתה בידי ב"ד - אינו לוקה¹³. רק הבא על עריות שענשם כרת - לוקה.

ואלו הם: אֲחוֹתָו, אֲחוֹת אָבִיו, אֲחוֹת אִמּוֹ, אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ, אִשְׁת אָבִיו, אִשְׁת אָבִיו, הַנִּדְּחָה.

45. כה"ג שבא על אלמנה שהיא גם גרושה, (שהתגרשה מבעלה השני). כמה מלקות חייב ?

80, משום אלמנה ומשום גרושה. (שני שמות).

46. כהן הדיוט שבא על גרושה, שהיא גם חלוצה. (שנפטרה מיבום על בעלה השני, ע"י חליצה). כמה לוקה ?

40. משום גרושה בלבד¹⁴.

משנה ב'

47. הסבר ! הַטָּמֵא שֶׁאֵכַל אֶת הַקֶּדֶשׁ - בשר קדשים, וְהָבֵא אֶל הַמִּקְדָּשׁ - כשהוא - טָמֵא, וְהָאוֹכֵל חֶלֶב, וְדָם, וְנוֹתֵר - מבשר

קדשים אחר זמן אכילתו, וּפְגוּל - האוכל מבשר קדשים, שחשבו בשעת עבודה לאכלו לאחר זמנו, וְטָמֵא - בשר קדשים

¹¹ שהרי אסור לו לצאת מהעיר, מפני רציחתו הראשונה. ובכל אופן חייב גלות.

¹² כל 48 ערי הלויים היו קולטות את הרוצחים. ב- 42 ערי הלויים, שאינם ערי מקלט, סובר ר' יהודה שנותנים שכר ללויים, אך ב- 6 ערי המקלט לכו"ע היו גרים בחינם.

¹³ שנאמר: "כדי רשעתו" - משום רשעה אחת אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום שתי רשעות. אבל חייבי כריתות כיון שאם עשה תשובה מוחלין לו ב"ד של מעלה - לכן לוקה. (תיו"ט)

¹⁴ מפני שחלוצה נלמדה מגרושה, ולכן נחשבים שם אחד בלבד.

שנטמא, השוחט והמעלה בחוץ - שוחט קדשים או מעלה אמוריהן, מחוץ לעזרה, והאוכל חמץ בפסח, והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים, והמפסס את השמן - עשה שמן המשחה במתכונתו, והמפסס את הקטרת - עשה קטורת במתכונתה, והסד בשמן המשחה - שעשה משה¹⁵.

48. ציין מיני אוכלים, שהאוכל מהם לוקה ?

האוכל נבלות וטרפות, שקצים ורמשים. טבל - שלא הפרישו תרומה גדולה, ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו - מעשר ראשון, שלא הפריש ממנו הלוי תרומת מעשר לכהן, ומעשר שני שלא נפדו - מעשר שני טמא בירושלים - שלא נפדה, או הקדש שלא נפדה. בפורים עד שלא קרא עליהן - כהן שאכל את הביכורים לפני שהבעלים קרא עליהם (פרשת "ארמי אבד אבי..."), קדשי קדשים חוץ לקלעים - מחוץ לקלעי המשכן או מחוץ לעזרה במקדש, קדשים קלים ומעשר שני חוץ לחומה - קדשים קלים, או מעשר שני טהור שאכלו מחוץ לחומת ירושלים.

49. אדם אכל "בריה" האסורה (כגון מטבל) פחות מכזית. האם לוקה עליה ?

לר' שמעון: לוקה.

לחכמים: רק באוכל מן החי¹⁶ לוקה (כגון: נמלה), אבל מן הצומח רק בכזית לוקה (כגון: בגרגיר חיטה).

משנה ג'

50. השובר עצמות מבשר הפסח. האם לוקה ?

בפסח הטהור - לוקה. בפסח הטמא - אינו לוקה¹⁷.

51. המותיר מבשר הפסח. האם לוקה ?

אינו לוקה¹⁸.

משנה ד'

52. אדם עבר ולקח אם על הבנים. האם מצווה לשלח את האם, והאם לוקה ?

כל לאו הניתק לעשה - אין לוקין עליו. נחלקו התנאים האם הלאו של "לא תקח" הוא לאו רגיל - וילקה, או לאו הניתק לעשה.

ר' יהודה למד, שהוא לאו רגיל, היינו: "לא תקח האם על הבנים", והעשה של: "שלח תשלח", הוא הציווי לכתחילה כשמצא קן ציפור. לכן, אם עבר על הלאו - לא צריך לשלח - ולוקה.

חכמים למדו: שלא תקח האם על הבנים הוא לאו הניתק לעשה (וגם אם עבר על לא תקח, יקיים העשה של שלח תשלח). לכן אפילו אם כבר לקח האם על הבנים, מוטל עליו לשלח את האם, וכן אינו לוקה עליו.

משנה ה'

53. השורט שריטה על המת, כמה לוקה ?

השורט שריטה אחת על חמשה מתים, או חמש שריטות על מת אחד - חבב על כל אחת ואחת. וכן הקורח קרחה (תולש שערות בראשו מצער על מת) - חייב.

54. כמה פאות לראש וכמה לזקן ?

המקיף שתי פאות הראש, והמשחית חמש פאות הזקן - חייב. בפאות הזקן חייב דווקא שמשחית בתער¹⁹ (בסכין). לר' אליעזר אפילו ליקט הפאות במלקט (כעין מלקחיים) - חייב²⁰.

¹⁵ שנאמר: "...ואשר יתן ממנו על זר...". ממנו - שעשה משה.

¹⁶ רק "בריה" בדבר שיש בו נשמה - חשובה, ויתחייב עליה מלקות בפחות מכזית.

¹⁷ "...ועצם לא תשברו בו" - בו ולא בטמא.

¹⁸ א. מפני שכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו.

ב. מפני שכל לאו שניתק לעשה ("והנותר ממנו באש תשרופו") אין לוקין עליו.

¹⁹ דווקא השחתה ("לא תשחית") בדרך גילוח ("ופאת זקנם לא יגלחו")

55. המקיף פאות הראש או המשחית פאות הזקן, בהתראה אחת. כמה חייב ?

לת"ק - המקיף - שתיים והמשחית - חמש.
לר' אליעזר המקיף - אחת, והמשחית - אחת.

משנה ו'

56. הסבר: "כְּתִיבָת קַעֲקַע" ?

חורת בבשרו כעין אותיות, וכותב בתוך החריתה בצבע או בדיו.

57. אדם כתב כְּתִיבָת קַעֲקַע. מתי פטור ?

אם רק כתב (בכל דבר שהוא רושם), או רק קַעֲקַע (חריתה).
לר' שמעון בן יהודה, חייב רק כשכותב שם ע"ז.

משנה ז-ח

58. אדם עבר על לאו אחד פעמים רבות. כמה לוקה ? תן דוגמא !

על כל פעם שהיתה התראה וחטא - חייב. כגון: נזיר שבמשך כל היום, שתה יין, או נטמא למתים או גילח, והתרו בו על כל פעם ופעם. וכן אדם שהיה לבוש בבגד שעטנו, והתרו בו על כל לבישה ולבישה.

משנה ט'

59. אדם עשה מעשה אחד והתחייב בשמונה לאווין. כיצד ?

החוקֶשׁ בְּשׁוֹר וְחִמּוֹר - "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו", וְהֵן מְקֻדָּשִׁים - השור מוקדש לקרבן, ולכן אסור בעבודה, והחמור הוקדש לבדק הבית, ולכן מעל בקדשים, בְּכֻלָּאִים בְּכָרֶם - שכיסה בחרישתו עפר על כלאיים בכרם, וּבִשְׂבִיעִית - "שדך לא תזרע", וְיוֹם טוֹב²¹ - "כל מלאכת עבודה לא תעשו", וְכֹהֵן - כהן אסור להטמא למת, וְנָזִיר בְּבֵית הַטְּמֵאָה - נזיר אסור להטמא למת.

60. כיצד במקרה הקודם יתחייב 9 מלקות ?

אם במקרה שבשאלה הקודמת, היה לבוש בכלאיים בזמן החרישה (וחייב עוד מלקות משום שעטנו), נחשב לְחִנּוּיָא בְּן חֲכִינָאִי שבמעשה אחד התחייב 9 מלקות. חכמים סוברים שאין חיוב השעטנו בא מחמת המעשה האחד של חרישתו, ובמעשה אחד יכול להתחייב רק ב - 8 לאווין.

משנה י-יא

61. כמה מלקות מכים ?

במקרה רגיל:	כשאומדים, שהוא חלש מלקבל כל המלקות:	אם באמצע המלקות, רואים שטעו במספר שאמדו:
לת"ק - 39 לר' יהודה - 40 (את האחרונה ילקה בין כתפיו).	אומדים כמה יכול ללקות (ודווקא מספר המתחלק ב - 3).	באמצע המכות נחלש - נפטר, ראו שיכול לקבל יותר ממה שאמדו - פטור מלקבל את כולם.

62. אדם התחייב מלקות על שני לאווין. כמה לוקה ?

אם אמדו אותו על שני הלאווין: כלומר, אמדו אותו יותר מ- 39 מלקות (לפחות 42)²², לוקה כמה שאמדו - ופטור.

²⁰ ר' אליעזר סובר שגם השחתה שלא בדרך גילוח - חייב.

²¹ ולא אמר בשבת, מפני שבשבת חייב או מיתה או כרת, ולא מלקות.

²² יותר מ - 39, ומספר שמתחלק לשלוש.

ואם אמדו אותו רק ללאו אחד: כלומר, שאמדו שיכול לקבל עד 39 מלקות - לוקה על הלאו הראשון, ממתנינים עד שיתרפא מהמלקות, ואומדים אותו שוב על הלאו השני.

משנה יב-יד'

63. תאר את הדרך שמלקים את הלוקה ?

- קושרים את ידיו מצידי העמוד (העמוד מגיע עד ליבו).
- חזן הכנסת (שליח ביי"ד) מפשיט את בגדיו²³ עד שיתגלה ליבו, כדי שילקה על גופו ממש.
- עומד על אבן מאחרי הלוקה, ומכה ביד אחת בכל כוחו, עם רצועה מעור של עגל כפולה ל - 4, שבתוכה מושחלים שתי רצועות של חמור.
- רוחב הרצועה ואורך ידה של הרצועה - טפח.
- אורך הרצועה יהיה כך, שיגיע עד טבורו של הלוקה.
- הלוקה עומד כשהוא מוטה קדימה.
- שליש מהמלקות מכה מלפניו על החזה, ושני שליש מאחוריו על שתי כתפיו.
- בזמן שמכים, הקורא (הדיין), קורא את הפסוקים: "אם לא תשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתבים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלקיך: והפלא ה' את מכתך ואת מכות זרעך מכות גדלת ונאמנות וחלים רעים ונאמנים".

64. אם באמצע ההכאה, נחלש מלקבל עוד- פטור. מתי עוד נפטר באמצע ההכאה ?

אם נתקלקל בין ברעי בין במים. ר' יהודה אומר, האיש ברעי והאשה במים.

משנה טו'

65. "כל חייבי כריתות שלקו, נפטרו ידי כריתתן". אלו חייבי כריתות - לוקין ?

אלו המנויים במשנה א.

²³ מושך את בגדיו, ואין צריך להקפיד אם נקרעים או נפרמים.